

"Vi höftar varje gång"

EU-medborgare som tigger är en självklar del av Göteborgs stadsbild. Men vilka är de? Hur mår de? Och hur många är dem? När vi förstod att ingen visste svaret på frågorna, eller ens vems ansvar det var att veta, bestämde vi oss för att själva ta reda på hur situationen ser ut.

En rundringning bland Göteborgs partier ger ett enat svar: Ingen vet hur många EU-medborgare som tigger på Göteborgs gator. Inte heller Polisen eller Socialtjänsten vet. Vi bestämmer oss för att ta reda på det.

Mellan den 22 oktober och 10 december åkte vi runt i Göteborg och besökte alla kommunens stadsdelar. Vi rörde oss utanför mataffärer, systembolag och större torg för att få en egen bild av hur situationen egentligen ser ut för de EU-medborgare som är här för att tigga. Vilka är de?

Genom att på ett systematiskt sätt besöka alla tänkbara platser där vi misstänkte att vi kunde

VAD HAR VI GJORT?

Mellan den 22 oktober och den 10 december 2019 besökte vi mataffärer, köpcentrum, systembolag samt större torg och gågator runt om i Göteborg. För att inte missa platser utgick vi från Göteborgs Stads stadsdelskartor.

När vi träffade en person som tiggde stannade vi och pratade med personen. Vi frågade vad hen hette, vart hen kommer ifrån och om den hade ett swishnummer vi kunde skänka pengar via. Eftersom språkkunskaperna varierade tog vi i vissa fall hjälp av tolk. Direkt efter varje möte skrev vi ner relevant information.

Illustrationer: Emma Glaser

träffa en EU-medborgare som tigger, genomförde vi en undersökning som visar att majoriteten av de utsatta EU-medborgare som befinner sig på Göteborgs gator kommer från Rumänien och är kvinnor. Totalt träffade vi 86 personer och av dem är 18 stycken män.

En del har mött oss med glad blick och välkomnar att vi stannar upp och småpratar lite, medan andra är tomma i blicken och viftar bort oss när vi försöker kommunicera med dem.

Att det främst är kvinnor som tigger bekräftas av Ragnhild Ekelund som är samordnare på Social resursförvaltningen i Göteborg.

– Uppdelningen är många gånger att kvinnorna tigger och männen – och det här står jag för – är lite lata. De dricker kaffe, röker och plockar lite burkar ibland. Kvinnorna sliter, verkligen sliter. Sen har vi en del äldre herrar som inte har några kvinnor och de tvingas ju tigga själva, säger hon.

Ragnhild Ekelund. Foto: Privat

LÄNSSTYRELSENA RUNT OM I landet gör varsin regional lägesbild av hur situationen ser ut för alla utsatta EU-medborgare, inte bara de som tigger. Som ett underlag till den lägesbilden får varje kommun svara på en enkät.

I Göteborg är det Ragnhild Ekelund som är ansvarig för att fylla i enkäten. En av frågorna är hur många EU-medborgare som befinner sig i kommunen. Ragnhild Ekelund brukar skriva att de är ungefär 400 stycken. I den siffran inkluderas alla utsatta EU-medborgare i kommunen, inte bara de som har tiggeri som huvudsaklig sysselsättning.

– Men vi höftar ju varje gång och det ger en bild som kanske inte är helt rättvis, säger hon.

Istället menar Ragnhild att länsstyrelsen borde samla in informationen genom samtal, möten och djupintervjuer med EU-medborgarna och de som jobbar nära människorna. Det skulle enligt henne ge en mer sanningsenlig bild av situationen.

DET ÄR LÄNSSTYRELSEN I Stockholm, med Claes Ling-Vannerus i spetsen, som har ett uppdrag som nationell samordnare för utsatta EU-medborgare. Det är han som sammanställer de regionala lägesbilderna till en nationell lägesbild.

Claes menar att det är bra att få en bild av hur många utsatta EU-medborgare som befinner sig runt om i Sverige för att lättare kunna prioritera och fördela resurser. I den senaste lägesbilden rör det sig om cirka 4500 utsatta EU-medborgare över hela Sverige.

– Det är svårt att svara på exakt, eftersom vi inte har några gränskontroller. Lägesbilden bygger på de svar vi får in från kommunerna, säger Claes Ling-Vannerus.

DEN NATIONELLA LÄGESBILDEN BESKRIVER alltså situationen för alla utsatta EU-medborgare, så att få reda på hur många som befinner sig på Sveriges gator just för att tigga är svårt. Däremot så finns det en uppfattning bland Sveriges regioner att antalet har minskat. Kajsa Wahlberg är kommissarie vid nationella operativa avdelningen (NOA) och hon hämtar in rapporter från de olika polisregionerna runt om i landet.

– Man gör inga direkta kartläggningar men man gör nedslag genom att räkna tiggarna en

dag på en plats där det brukar sitta personer och så jämför man över tid, säger hon och fortsätter:

– På platser där det brukade sitta 25 stycken sitter det helt plötsligt bara fem. Det kan bero på att privatpersoner inte har så mycket pengar på sig, folk betalar med kort. Det ser inte ut som att det är lika lönsamt att tigga.

FLERA AV DE EU-MEDBORGARNA som vi träffar mår märkbart dåligt, både fysiskt och psykiskt. Enligt socialtjänsten har kommunen det yttersta ansvaret för alla personer som vistas i staden, oavsett om de bara är här på besök i tre månader eller har bott här i hela sitt liv. Det betyder bland annat att alla har rätt till hjälp i akuta situationer.

"Det är svårt att svara på exakt" Trots det är det få av de EU-medborgare som vi träffar, som vet att de har möjlighet att få hjälp.

Vi bestämmer oss för att kontakta en minister för att ställa några frågor om det vår undersökning visar. Det visar sig vara lättare sagt än gjort. Vi börjar med Sveriges nuvarande justitie- och migrationsminister, Morgan Johansson, men blir istället hänvisade till socialminister Lena Hallengren och därefter inrikesminister Mikael Damberg. Ingen vill svara på våra frågor. Det är svårt att förstå vilken minister som har ansvaret för de utsatta EU-medborgare som befinner sig i Sverige. Vi får intrycket att de knappt själva vet.

IDAG VET VI ATT det inte går att med säkerhet säga hur många EU-medborgare som tigger i Sverige och Göteborg. Men från vår undersökning kan vi konstatera att vi, mellan slutet av oktober och början på december, träffat 86 personer som tigger. Om det här är en minskning eller ökning i antal vet vi inte: Ingen liknande kartläggningen har aldrig tidigare gjorts. Men vi vet att EU-medborgarna är vuxna människor som befinner sig över hela Göteborg. En del verkar pigga och relativt välbehållna medan andra ser ut att vara väldigt illa däran, både fysiskt och psykiskt. Alla som vi pratat med berättar att de kom hit med en vilja att skapa ett bättre liv för sig själva och sina familjer.

På nästa sida kan du se en karta över var de 86 utsatta EU-medborgare tigger i Göteborgs kommun. Där finns också en inzoomad karta över Centrala Göteborg.

Claes Ling-Vannerus & Kajsa Wahlberg

Foto: Pressbilder

VIKTORIA BERGGREN, LINNEA BURÉN,
ALICE EDWARDS, ANTON LORENTZSON,
EMILIA SÖDERHOLM, EMMY WESTLING

